

1. ΠΡΟΘΗΚΕΣ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΒΙΒΛΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 05/04/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 05/04/2020

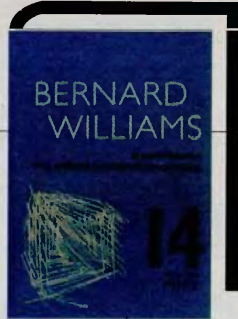
Σελίδα: 8

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

8 20 ΤΟ ΒΗΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

Προθήκες

BERNARD WILLIAMS
Η κληρονομιά της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας
Μετάφραση Σάββας Κονταράτος. Εκδόσεις Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, 2019, σελ. 136, τιμή 12 ευρώ

Οι Έλληνες και η φιλοσοφία τους

«Αυτό που η Ελλάδα κληροδότησε στη δυτική φιλοσοφία είναι η δυτική φιλοσοφία». Η εναρκτήρια παρατήρηση του μικρού βιβλίου του Μπέρναρντ Γουίλιαμς (1929-2003) φαντάζει ενδεχομένως γραμμένη για να δελεάσει τον αναγνώστη ή να εξάψει το ενδιαφέρον του με μια δολομιμένη πρόκληση. Ωστόσο, ο άγγλος φιλόσοφος οικοδομεί το επιχειρήματό του σε στέρεη βάση: «Στη φιλοσοφία οι Έλληνες εγκαίνιασαν σχεδόν όλα τα μείζονα πεδία της – τη μεταφυσική, τη λογική, τη φιλοσοφία της γλώσσας, τη γνωσιολογία, την ηθική, την πολιτική φιλοσοφία και (μολονότι σε πιο περιορισμένο βαθμό) τη φιλοσοφία της τέχνης». Δεν πρόκειται για απλή θεμελίωση, διατείνεται ο Γουίλιαμς, αλλά για ευρύτερη και σημαντικότερη επεξεργασία: «Προοδευτικά διέκριναν πολλά ζητήματα που θα αναγνωρίζονταν ως τα βασικότερα στους τομείς αυτούς». Και δύο κορυφαίοι εκπρόσωποι της αρχαίας ελληνικής σκέψης, ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης, άσκησαν έκτοτε σταθερή επιρροή στην ανάπτυξη των ρευμάτων της δυτικής φιλοσοφικής παράδοσης. Στην *Κληρονομιά της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας* (εκδ. **Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης**), τμήμα μιας μεταθανάτιας συλλογής δοκιμίων, βρίσκει κανείς ένα σύντομο σχεδιάγραμμα των κύριων προσώπων, των εννοιών και της θεματολογίας που συγκροτούν το πεδίο των αρχαιοελληνικών προβληματισμών: *Ηράκλειτος, Δημόκριτος, Παρμενίδης, Σωκράτης*, Πλάτων, Αριστοτέλης, *Ζήνων ο Ελεάτης, Σέξτος Εμπειρικός*, μεταφυσική, φαινομενολογία και πραγματικότητα, γνώση και σκεπτικισμός, ηθική έρευνα αναλύονται με τρόπο περκετικό και εύληπτο. Οι 125 σελίδες του μικρού αυτού δοκιμίου δεν ισοδυναμούν βέβαια με μια πλήρη εισαγωγή, παραμένουν όμως πολύτιμη επισκόπηση της φιλοσοφίας της αρχαιότητας.

ΜΑΡΚΟΣ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗΣ

Θάνατος και τρέλα στο Μπέργκαμο

Όταν εξόπισε η πανούκλα στο Μπέργκαμο, οι κάτοικοι της νέας Κάτω Πόλης λάκισαν για τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Εκείνοι στη μεσαιωνική Άνω Πόλη, έμειναν εγκλωβισμένοι στα σοκάκια της να αναμετρηθούν με την αρρώστια και το θανατικό. Πήγαν στις εκκλησίες, προσευχήθηκαν κι όταν ο Θεός έμοιαζε να τους εγκαταλείπει αφήθηκαν σε μια ανίερη λιταρεία φαυλότητας και παράνοιας. «Σήμερα σκάμε στο φαί – αύριο κάτω από τη γη!..». Άες κ' είχαν γράψει τούτα τα λόγια με νότες μελωδικές, να τις παίζουν στα πιο διαφορετικά όργανα, σε μια συναυλία ατέλειωτη της Κόλασης». Ωσπου φτάνει στην πόλη μια ορδή μαυροντυμένων ανθρώπων με πύρινα μάτια και χλωμά βαθουλωμένα πρόσωπα... Η αναμέτρηση του Καλού με το Κακό και του ανθρώπου με το θείο βρίσκονται στο κέντρο αυτού του γοητευτικού αφηγήματος του Δανού *Γενς Πέτερ Γιάκομπσεν* (1847-1885). Εμβληματικός συγγραφέας της δανέζικης λογοτεχνίας, σπούδασε Βοτανική στο Πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης και μετέφρασε τον Δαρβίνο στα δανικά. Πέθανε σε ηλικία τριάντα οκτώ ετών από φυματίωση, αφήνοντας πίσω του μυθιστορήματα, διηγήματα και ποιήματα για τα οποία επαινέθηκε από τον Ρίλκε και τα οποία ενέπνευσαν πολλούς συγγραφείς, από τον *Τόμας Μαν* ως τον *Στέφαν Τσβάρχ* και τον *Ντ. Χ. Λόρενς*. Η αμφοσφαιρική γραφή, η λεπτομερής περιγραφή και η φύλα γλώσσα του αποδίδονται ζωντανά από τον *Ηρκο Αποστολίδη* στον τόμο που κυκλοφορεί στα ελληνικά (*Πανούκλα στο Μπέργκαμο*, Ροές, 2019) μαζί με το τρυφερό λυρικό διήγημα «Εδώ θάπρεπε να 'ταν ρόδα», εισαγωγή, χρονολόγιο και διεξοδικά σχόλια του μεταφραστή.

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΚΟΥΖΕΛΗ

ΓΙΑΚΟΜΠΣΕΝ ΠΑΝΟΥΚΛΑ ΣΤΟ ΜΠΕΡΓΚΑΜΟ

Μετάφραση Ηρκος Αποστολίδης. Εκδόσεις Ροές, 2019, σελ. 112, τιμή 7,42 ευρώ

JEAN-CHRISTOPHE RUFIN
Το κόκκινο περιλαίμιο
Μετάφραση Εφη Καραγιαννά. Εκδόσεις Υπορία, 2019, σελ. 168, τιμή 14 ευρώ

Ο Γουλιέλμος και η αφοσίωση

Βρισκόμαστε στα 1919, σε μια επαρχιακή πόλη της Κεντρικής Γαλλίας. Ο Μεγάλος Πόλεμος έχει πια τελειώσει αλλά εκεί, σε έναν παλιό στρατώνα, είναι φυλακισμένος ο 28χρονος Ζακ Μορλάκ, ο οποίος είχε παρασημοφορηθεί ως απλός δεκανέας για την ανδρεία που επέδειξε στο ανατολικό μέτωπο. «*Αλλά αυτούς εδώ ο κρατούμενος ήταν διαφορετικός. Ανήκε και στις δύο πλευρές: ήταν ένας ήρωας, είχε υπερασπιστεί το Έθνος, και την ίδια στιγμή το έφτυνε*». Μυστήρια περίπτωση, κοντολογίς, ο συγκεκριμένος νεαρός άνδρας που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την αγροτική ζωή και να ριχτεί σε εκείνο το φρικτό μακελειό. Τη 14η Ιουλίου, λοιπόν, την ημέρα που όλοι τιμούσαν την πατρίδα, ο ίδιος προέβη σε μια «*δημόσια προσβολή*» κατά των επίσημων αρχών. Γιατί όμως το έκανε αυτό και πώς ακριβώς συνδέεται με τα δικά του πεπραγμένα ο πιστός του σκύλος, ο σκληροτράχηλος και πανέξυπνος Γουλιέλμος, ο οποίος τον είχε ακολουθήσει σε όλη την περιπετειώδη διαδρομή του και τώρα πλέον γαβγίζει ασταμάτητα, μέρα και νύχτα, διαμαρτυρούμενος για την τύχη του αφεντικού του; Την υπόθεση αυτή αναλαμβάνει να διαλευκάνει ένας στρατιωτικός ανακριτής από το Παρίσι, ο ταγματάρχης Υγκ Λαντιέ ντυ Γκρετς, ένας άνθρωπος με αριστοκρατικό υπόβαθρο και υψηλότατο βαθμό ενουναίσθησης. Η έρευνά του θα τον οδηγήσει στον πυρήνα μιας ερωτικής σχέσης αλλά και στο κίνημα των ειρηνιστών εκείνης της εποχής. Το *Κόκκινο περιλαίμιο* είναι σύντομο αλλά καλοφτιαγμένο και απολύτως ισορροπημένο, ένα ωραίο μυθιστόρημα του *Ζαν-Κριστόφ Ρυφέν* για τη σημασία της αφοσίωσης, εμπνευσμένο από μια πραγματική ιστορία.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΠΕΚΟΣ